

KMMI

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

KMMI HÍRLEVÉL V. évfolyam, 16. (127.) szám. 2013. augusztus 30.

EZ VOLT AUGUSZTUS FOLYAMÁN

ELISMERÉSEK

* **Doncsev András** parlamenti államtitkár a Szépművészeti Múzeumban tartott díjátadó ünnepségen **Pál Eszter** énekest, előadóművészt a Népművészet ifjú mestere díjjal tüntette ki.

Áder János, Magyarország köztársasági elnöke *Magyar Arany Érdemkereszt* kitüntetés adományozta:

***Gerendely Bélának**, a Tiszakeresztúri Általános Iskola tanárának, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) Tiszakeresztúri Alapszervezete elnökének,

***Popovics Pálnak**, a Munkácsi II. Rákóczi Ferenc Középiskola tanárának, a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség elnökének, a Magyar Cserkészszövetségek Fóruma alelnökének,

***Popovics Bélának**, a Munkácsi II. Rákóczi Ferenc Középiskola és a Munkácsi Szent István Líceum Tanárának, a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség tiszteletbeli elnökének,

***Ivaskovics József** zenetanárnak, zeneszerzőnek, a Credo Alapítvány elnökének.

A magyar államfő a *Magyar Ezüst Érdemkereszt* kitüntetés adományozta:

***Veres Ágota** festőművésznak, a Beregszászi Iskolások Alkotóháza vizuális nevelés tanárának, a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága tagjának. Magyarország Ungvári Főkonzulátusán a nemzeti ünnep alkalmából rendezett fogadáson a köztársasági elnök által adományozott érdemrendeket **Bacsikai József** ungvári és **Tóth István** beregszászi magyar főkonzuloktól vehették át a kitüntetettek.

***Zelei Miklós** író, újságíró-szerkesztő a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés vehette át Budapesten nemzeti ünnepünk alkalmából a kárpátaljai magyarság javára kifejtett tevékenységéért.

*Tíz szervezet képviselője, illetve személyiség, köztük a **derceni Gyöngyösbokréta Néptáncgyűttes** vehette át a *Külhoni Magyarságért Díjat* **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettestől és **Répás Zsuzsanna** nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkártól Budapesten, a Magyarság Házában tartott ünnepségen. A több mint 60 tagú hagyományápoló táncscsoport nevében **Korolovics Zsolt** művészeti vezető vette át a díjat.

Fontosabb események, rendezvények

2013. augusztus 2–5. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet közreműködésével, Zubánics László történész és elnök kalauzolásával a Csemadok Galántai Területi Választmányja szervezésében kárpátaljai honismereti kirándulás valósult meg, amelyen a Csemadok vezetői, járási és megyei elnökei, titkárai, vettek részt. Útvonalukon a következő településeket, emlékhelyeket keresték fel: Makkosjánosi, Beregszász, Beregszentmiklós, Szolyva, Vereckei-hágó, Munkács, Makkosjánosi, Ungvár. A közel félszáz fős delegáció vezetője **Mézes Rudolf**, a Csemadok országos alelnöke, a Csemadok Galántai Területi Választmányának elnöke, a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségének elnöke volt.

2013. augusztus 4. A Borzsa-völgyi kisvasút napján beregvidékiek és anyaországiak vonatoztak a Beregszász–Komlós útvonalon. Zenés bográcsgulyás-főzésre, fürdőzésre is sor került a Borzsa és az Ilosva folyók torkolatánál.

2013. augusztus 4–10. KRISZ-hét zajlott le 16 éven felüliek számára Aklihegyen, Ráton és Balazséron.

2013. augusztus 4. Michels Antal bereg–ugocsai esperes, beregszászi plébános meghívására a Beregszászi Római Katolikus Egyházközségbe látogatott a magyarországi Szany község Harmónia Kórusa, mely nagy sikerű egyházzenei koncerttel örvendeztette meg a híveket.

2013. augusztus 1–4. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Ajakon immár hetedik alkalommal került megrendezésre a Nemzetközi Lakodalmas és Hagyományörző Fesztivál. A fesztiválon **Kerekes Miklósnak**, Ajak polgármesterének meghívására részt vett **Brenzovics László**, a KMKSZ alelnöke, a Kárpátaljai Megyei Tanács képviselője, s népes küldöttséggel képviseltették magukat a város kárpátaljai testvértelepülései – Nagydobrony, Császlóc és Verbjázs községek – is.

2013. augusztus 4. Palágykomorócon a XIII. századi templom falán emléktáblát avattak Nagy József református lelkész tiszteletére, aki 1931-től 1978-ban bekövetkezett haláláig szolgált a helyi gyülekezetben. Az emléktábla készítője **Kovács Gabriella** képzőművész. Az ünnepi istentisztelet keretében **Zán Fábián Sándor** püspök és **Nagy József** lelkipásztor fia, **dr. Nagy József** leleplezte a templom partikusában elhelyezett, fából készült emléktáblát.

2013. augusztus 4–5. Magyarországra kirándultak, s két, élményekben és ismeretekben gazdag napot töltöttek el Ópusztaszeren és Lakiteleken a KMKSZ Ungvári Középszintű Szervezetének alapszervezeti elnökei és a Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület aktivistái.

2013. augusztus 4–10. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) a 2012–2013-as tanévben szervezett tantárgyi vetélkedők helyezetteit idén is táborozással jutalmazta. A kárpátaljai lehetőségek mellett idén három anyaországi táborozást is szerveztek: ezek közül az utolsó a Zánkai Gyermekek- és Ifjúsági Centrumban zajlott le, ahol 110 gyerek pihenhetett ki a tanulás fáradalmait.

2013. augusztus 5-10. Megtartották a VI. Credo Fesztivált – Kisgejőci Népzenei- és Néptáncbort. Az **Ivaskovics József** zeneszerző által irányított koncertprogramban több kárpátaljai népzeneész, énekes is fellépett, akik tanítványai voltak.

2013. augusztus 5–10. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) szervezésében megrendezésre került a XVI. Abacus Matematikatábor, amelyet minden esztendőben nagy számban keresnek fel a számok világa iránt érdeklődő kárpátaljai gyermekek és középiskolás fiatalok.

2013. augusztus 14-16. Megrendezték a 41. Tokaji Íróbort „Eltiltva és elfelejtve. – II. A hallgatás és elhallgatás évei a magyar irodalomban 1965-1990.” – témakörben. Kárpátalja magyar íróközösségét **Vári Fábián László**, **Dupka György** és **Csordás László** képviselte a nívós tanácskozáson. Az Együtt című folyóirat indulásáról **Vári Fábián László** tartott előadást.

2013. augusztus 16-20. Az eszenyi Ritmus néptáncgyüttes (művészeti vezető: **Szabó Tibor**) a Kolozsváron megrendezésre kerülő magyar napokon, a 15. Szent István-napi Néptáncalálkozón Kárpátalját képviselte, míg az ukrainai kisebbségi kultúra értékeit egy besszarábiai néptáncgyüttes mutatta be az Ogyessza megyei Utkonosovkából.

2013. augusztus 16-20. A VII. Balatongyöröki Nemzeti Hét hagyományos rendezvényén **Lőrincz P. Gabriella** költő tartott előadást.

2013. augusztus 17. A Munkácsi Magyar „Életet az Éveknek” Nyugdíjasklub szervezésében Munkácson az 1. Sz. Zeneiskola nagytermében immáron harmadik alkalommal rendezték meg a Munkácsi Nemzetközi Nyugdíjastalálkozót.

2013. augusztus 17. A Görögkatolikus Ifjúsági Szervezet (GISZ) jóvoltából immár második alkalommal került sor a Tiszacsomai Honfoglalási Emlékparkban a Szent István tiszteletére és emlékére megrendezett Görögkatolikus Ifjúsági Fesztiválra (GÖRFESZT).

2013. augusztus 17. Az idén is Pécsváradon sütötték meg a nemzet kenyere és azt az ötezer kis cipót, amelyet jótekonny céljal kedden Pécsen osztottak szét. A kárpátaljai magyar családi gazdaságokat az eseményen a „Pro agricultura Carpathica” Kárpátaljai Megyei Jótékonyági Alapítvány képviselte háromfős küldöttséggel Gál István vezetésével, aki a jelenlevőknek tolmácsolta a kárpátaljai magyar gazdatisáadalom üdvözetét. A múlt évhez hasonlóan az idén is csatlakoztak kárpátaljai magyar gazdák a nemzet kenyere akcióhoz. Az idén hét gazda: **Mitrovics István** (Császlóc), **Virág László** (Tiszapéterfalva), **Szup József** (Visk), **Puskár Klára** (Szürte), **Sárközi Jenő** (Tiszapéterfalva), **Berényi Levente** (Hetyen) és **Kovács Árpád** (Kisgejóc) társult a kezdeményezéshez. Az összegyűjtött búzának az anyaországba való eljuttatásában Magyarország Ungvári Főkonzulátusa nyújtott segítséget.

2013. augusztus 18. Falunapot tartottak Tiszaújhelyen, amelyen a helyi KMKSZ-alapszervezet javaslatára az új kenyér megszentelésére is sort kerítettek.

2013. augusztus 18. A nagypaládi református templom fennállásának 100. évfordulója alkalmából hálaadó istentiszteletet tartottak, ahol **Zán Fábíán Sándor**, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke hirdetett ígét, majd méltatta a nagypaládi reformátusok összefogását, s szót ejtett az áldozathozatal fontosságáról. Ezután felszólalt még **dr. Nagy Ignác** beregszászi vezető konzul és **Seres János** máramaros-ugocsai esperes is. Közreműködött a helyi gyülekezet Szivárvány Énekkara.

2013. augusztus 18. Immár 18. alkalommal került sor a hazahívogató falunap megrendezésére Szalókán.

2013. augusztus 20. Aknaszlatinán került sor a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Szent István-napi rendezvényére a helyi római katolikus templomban. Az ünnepi misét követően további rendezvényekre került sor. A templom-búcsún **Mikulyák László**, rahói esperes-plébános celebrált szentmisét, **Béres István** helyi plébános és **Mankovics Sándor**, kőrösmezői plébános közreműködésével. Az ünnepi szentmisét követően a szabadtéri rendezvényen ünnepi beszédet tartott **Tóth István** beregszászi magyar főkonzul, **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke. Az ünnepség vendégei megkoszorúzták a templom mellett kialakított szoborparkban államalapító királyunk emlékművét, ezt követően a helyi művészeti csoportok műsorával folytatódott a Szent István-napi rendezvény. Az ünnepi rendezvényen jelen volt többek között **Bacscai József** Magyarország ungvári főkonzulja is.

2013. augusztus 20. Szent István-napi rendezvényét az UMDSZ Beregszászban rendezte meg. A Szent Kereszt Felmagasztalása nevet viselő római katolikus plébániatemplomban **Michels Antal** atya celebrálásával ökumenikus szentmisét tartottak, azt követően pedig a kórus előadásában részletet hallhattunk az István, a király című rockoperából. A templomudvaron Szent István mellszobránál ünnepi beszédet tartott **dr. Nagy Ignác**, Magyarország beregszászi külképviseletének vezető konzulja, **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke. Az idén 950 éves Beregszász nevében **Veres Péter** városi képviselő, majd **Csobolya József** történész, a Rákóczi Szövetség helyi szervezetének alelnöke emlékezett meg Szent István királyról. A nemzet kenyere **Michels Antal** római katolikus plébános, **Dancs Róbert** református lelkész, illetve **Volodimir Margitics** görög katolikus lelkész áldotta és szentelte meg.

2013. augusztus 20. A MÉKK szervezésében Ungváron a vár udvarán együtt ünnepeltek a történelmi egyházak, ifjúsági és civil szervezetek, a megemlékezést a szervezőbizottság nevében **Dupka Nándor** nyitotta meg. Isten ígét **Héder János** református lelkész és **Molnár János** római katolikus atya hirdette. A szertartás az új kenyér megszentelésével zárult. Ünnepi beszédet tartott **Nott Miklós**, Magyarország ungvári

főkonzulátusának konzulja. **Zubánics László**, az UMDSZ Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke beszédében a kárpátaljai magyarság sorskérdéseire tért ki. Mint kifejtette: magyarnak lenni Szent István tanítása szerint erkölcsi fogalom. Úgy, amint Szent István akarta. Magyarnak lenni: erkölcsi lendület. Magyarnak lenni: hit. Hit a magyarság hivatásában. Hit abban, hogy az Isten akar velünk valamit, és hogy a magyarság képes megvalósítani ezt az isteni feladatot. Magyarnak lenni: szeretet, együttérzés, átfogása, átölelése mindannak, ami magyar; a magyar földnek, utolsó talpalatnyi rögének, a magyar történelemnek, minden mozzanatával, a magyar embernek, valamennyinek... A kulturális program részeként **Marcsák Gergely** gitáron játszott, **Nagy Anikó** hangjával bővülte el az egybegyűlteket. Fellépett a téglási Dominus Római Katolikus Ifjúsági Kórus is.

2013. augusztus 20. Kárpátalján több településen, többek között Szürtében, Técsőn, Benében, Nagyborzsován, Guton, Asztélyban is megemlékeztek Szent Istvánról, a Magyarországot keresztény állammá formáló királyról.

2013. augusztus 21. Életének 78. esztendejében Kincseshomokon elhunyt **Gortvay Erzsébet** (1935-2013) irodalomtörténész, egyetemi docens, tanszékvezető, a kárpátaljai magyar művelődési élet meghatározó személyisége.

2013. augusztus 21. Fizikus vándorgyűlés volt Debrecenben, amelynek 170 résztvevője volt. Kárpátalját a munkácsi **Gulácsy Géza** fizikatanár képviselte.

2013. augusztus 23. **Dupka György**, a MÉKK elnöke egyik díszvendége volt a Kárpátaljai Állami Közigazgatás által szervezett ungvári ünnepségen, ahol Ukrajna lobogójának és függetlenségének napját méltatták.

2013. augusztus 23-24. A Debrecen város ajándékként Ukrajna lobogójának és függetlenségének ünnepére megyeszékhelyünkre érkezett a virágkarneválon is bemutatkozott Ringat a víz fantázianevet viselő kocsis. A 8 m hosszú, 3,5 méter széles, 4,5 méter magas virágkocsis utaztatását az ungvári magyar főkonzulátus szervezte.

2013. augusztus 24. *Református magyar vagyok, amíg élek az maradok* mottóval családi Csendes Napot tartottak Nagydobronyban, amelyen több mint 7 ezren vettek részt. A nyitóáthítat során az egybegyűlteket **Zán Fábián Sándor** püspök köszöntötte. A rendezvény főelőadója **Bölcskei Gusztáv**, a Tiszántúli Református Egyházmegeye püspöke, a MRE zsinatának lelkes elnöke volt.

2013. augusztus 25. XIX alkalommal rendeztek falunapot, népünnepély Makkosjánosiban. A helyi Barna György Stadionban a megjelenteket Barta Márta polgármester köszöntötte

2013. augusztus 25. Lezajlott a VII. Szilvalekvár fesztivál a beregszászi járási Mezőgecsében, amely egyre nagyobb népszerűségnek és látogatottságnak örvendő lekvárfőző fesztivállá fejlődött a térségben.

2013. augusztus 25. Fornoson a helyi kultúrházban fellépett a péterfalvai Kokas banda a KMKSZ Fornosi Alapszervezetének szervezésében. A népszerű zenekar két óras előadásukban sor került különböző magyar tájegységek zenéjének a bemutatása: galgamenti, kalotaszegi, bodrog-közi csárdásokat játszottak, szilágysági, dunántúli ugrós, kalotaszegi és szatmári botos táncot is megtekinthetett a közönség.

2013. augusztus 28. Szigligeten **Barlog Károly** (Híd), **Szalay Zoltán** (Irodalmi Szemle), **Balázs Imre József** (Korunk) és **Szabó Róbert Csaba** (Látó) mellett **Csordás László** (Együtt) is részt vett egy kerekasztal-beszélgetésen, amelynek témája: *Posztoszocializmus és kultúrákötés*. A határontúli folyóiratok szerkesztőivel **Herczeg Ákos** beszélgetett.

* Hagyományos falunap volt Botfalván, Tizasalamonban, Bótrágyon, Mezőváriban, Hetyenben, Rafajrán, Guton, Csomán, Borzsován, Haranglábbon, Zápszonyban. Városnapot rendeztek Csapon. Rovástáblát avattak Borzsován. Nagyszőlősen kiállításal egybekötött kézműves fesztivált tartottak.

* A Péterfalvai Ifjúsági Művészeti Iskola égisze alatt működő Napsugár hagyományörző gyermekcsoport és a Kokas Banda Fonyódon részt vett a Szent István-napi rendezvénysorozaton.

*A közelmúltban tartotta szokásos nyári evangelizációs gyermekhetét a Szürtei Református Egyházközség, amelynek ez alkalommal több mint 100 résztvevője volt. A szabadidős foglalkozások keretében nagysikerű előadást tartott a bátyúi Cók Mók Bábszínház.

*Az első világháborúban elesett magyar, osztrák, német és orosz katonák maradványait találták meg ukrán régészek Nagyberezna térségében, az ukrán-lengyel határ menti Lubnya falu közelében lévő 1100 méter magas Cseremha hegyen, ahol 1914-15 telén kegyetlen harcot vívtak a monarchia és az orosz hadsereg katonái. Több száz katona alussza itt a mai napig örök álmát. A most kihantolt katonamaradványokat valószínűleg ősszel fogják a kellő végtisztességgel újratemetni, a múlt század első világégésének Kárpátalján vívott legnagyobb csatája során fiait elveszített országok, így Ukrajna, Oroszország, Ausztria, Fehéroroszország és Magyarország képviselőinek jelenlétében.

Összeállította: *Dupka György és Zubánics László*

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Közgyűteményi állománygyarapítás, ukrainai magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutató programok koordinálása, a KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás. Fotókiállítás, könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika kiadása. Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés. Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat, s bármely tag felvetetheti mások címét.